

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.546/2006/7. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Zolnay Péter ügyvéd (Sóczó és Zolnay Ügyvédi Iroda, 3525 Miskolc, Városház tér 2. szám alatti székhelyű) által képviselt ... I. rendű és ... II. rendű, a Dr. Kárpáti Zoltán ügyvéd (Miskolc, 10. számú Ügyvédi Iroda, 3515 Miskolc, Pf: 15 postacímű) által képviselt ... III. rendű, a Dr. Karsai Ferenc ügyvéd (Bárándy és Társai Ügyvédi Iroda, 1137 Budapest, Szent István kr. 18. III/2. szám alatti székhelyű) által képviselt ... V. rendű felpereseknek, a Dr. F. P. osztályvezető által képviselt alperes neve ... alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10. P. 21 235/2004/48. számú ítélete ellen a III. rendű felperes által 51. sorszám alatt előterjesztett és Pf. 3. sorszám alatt megindokolt és az alperes által 52. sorszám alatt előterjesztett fellebbezések folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét részben megváltoztatja, az I., II. és V. rendű felperesek keresetét elutasítja, a III. rendű felperes javára az alperes marasztalásának tőkeösszegét 112 349 (Egyszáztizenkettőezer-háromszáznegyvenkilenc) forintra leszállítja, melyből 102 012 (Egyszáztizenkettőezer-tizenkettő) forint tőkeösszeg után 1999. november 1-től 1999. december 31-ig évi 20 %, 2000. január 1-től december 31-ig évi 12 %, 2001. január 1-től 2004. szeptember 8-ig évi 11 %, 112 349 (Egyszáztizenkettőezer-háromszáznegyvenkilenc) forint tőkeösszege után 2004. szeptember 9. napjától december 31-ig évi 11 %, 1995. január 1. napjától június 30-ig évi 6 %, július 1-től december 31-ig évi 7 %, 2006. január 1-től június 30-ig évi 6 %, július 1-től december 31-ig évi 6,25 %, 2007. január 1-től a kifizetésig évi 8%, illetőleg a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatot köteles fizetni.

Mellőzi az alperest a felperesek javára perköltség fizetésére kötelező rendelkezést, és az I. és II. rendű felpereseket személyenként 300 000 (Háromszázezer) forint, a III. rendű felperest 200 000 (Kettőszázezer) forint, az V. rendű felperest 150 000 (Egyszázötvenezer) forint együttes első-és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezi 15 napon belül az alperes javára.

A felperesek által külön felhívásra az államnak megtérítendő kereseti illetéket az I. rendű felperes terhére 292 890 (Kettőszázkilencvenkettőezer-nyolcszázkilencven) forint, a II. rendű felperes terhére 291 630 (Kettőszázkilencvenegyezer-hatszázharminc) forint, a III. rendű felperes terhére 258 766 (Kettőszázötvennyolcezer-hétszázhatvanhat) forint, az V. rendű felperes terhére 286 200 (Kettőszáznyolcvanhatezer-kettőszáz) forint, felemeli, és mellőzi az állam illetékviselési kötelezettségét és annak összecszerűségét megállapító elsőfokú ítéleti rendelkezést.

Kötelezi az I. rendű felperest 36 130 (Harminchatezer-egyszázharminc) forint, a II. rendű felperest 54 000 (Ötvennégyezer) forint, a III. rendű felperest 264 830 (Kettőszázhatvannégyezer-nyolcszázharminc) forint, az V. rendű felperest 79 810 (Hetvenkilencezer-nyolcszáztíz) forint fellebbezési illeték megfizetésére, külön felhívásra az állam javára.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A felperesek - és perben nem álló társaik - ellen különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt 1986-ban büntetőeljárás indult. Ennek során a felperesek előzetes letartóztatásban voltak. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság B. 1720/1987/167. számú, 1990. július 4-én kelt végzésével - közkegyelem folytán - a vádpontok jelentős részében a büntetőeljárást megszüntette, 1990. október 25-én kelt B. 1720/1987-206. számú ítéletével a felpereseket a vádak alól részben bizonyítékok, kisebb részben bűncselekmény hiányában felmentette. Az ítélet ellen az ügyész fellebbezett. A Legfőbb Ügyészség 1991. április 25-én a fellebbezést visszavonta. A Legfelsőbb Bíróság 1991. május 16-án kelt végzésével megállapította, hogy a felperesekkel szemben a felmentő ítélet 1991. május 2-án jogerőre emelkedett. A végzés kézbesítésének elrendelésére 1992. március 31-én került sor, s azt a felperesek 1992. április 3. és 6-a közötti időben kapták meg.

A felperesek az előzetes letartóztatás miatt kártalanítási igényt érvényesítettek. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság a B. 731/1992/13. számú, fellebbezés hiányában 1992. október 21-én jogerőre emelkedett végzésével a felperesek javára kártalanítást állapított meg, amely a büntetőeljárás megindulása előtt elért jövedelmekhez viszonyított keresetveszteséget is tartalmaz.

A felperesek útlevélét még az előzetes letartóztatásuk napján bevonta a rendőrség, s azt csak a jogerős felmentő ítélet birtokában kapták vissza. Az előzetes letartóztatásuk után a büntetőeljárás miatt végzettségüknek megfelelő munkakörben elhelyezkedni nem tudtak, a munkáltatók az alkalmazásukat erkölcsi bizonyítványhoz, vagy jogerős felmentő ítélethez kötötték.

A felperesek 1993. májusában benyújtott kereseti kérelmükben a Magyar Állammal szemben érvényesítettek kártérítési igényt. 1993. decemberében keresetüket kiterjesztették a ... Ügyészség II. rendű, a ... Rendőr-főkapitányság III. rendű és a alperes neve IV. rendű alperesekre. Az I. rendű felperes 29 506 268 Ft, a II. rendű felperes 25 040 000 Ft, a III. rendű felperes 22 942 609 Ft, az V. rendű felperes 15 198 071 Ft és járulékai egyetemleges megfizetésére kérte kötelezni az alpereseket a Ptk. 84. §-ának (1) bekezdés e) pontjában és a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdésében foglaltak alapján államigazgatási és bírósági jogkörben okozott vagyoni és nem vagyoni kártérítés jogcímén. Álláspontjuk szerint a velük szemben kezdeményezett és lefolytatott büntetőeljárás alaptalan volt. A IV. rendű alperes felelősségét megállapító tényként hivatkoztak arra is, hogy a felmentésüket jogerősen megállapító végzést késedelmesen kézbesítette részükre.

Az alperesek a jogalap hiányára utalva a kereset elutasítását kérték.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 1. P. 21 197/1993/56. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. Ítélete indokolásában megállapította, hogy az 1991. május 16. napja előtt bekövetkezett károk vonatkozásában a IV. rendű alperesre a közös károkozás szabályai nem alkalmazhatóak, egyéb, a késedelmes kézbesítéssel okozati összefüggésben álló vagyoni és nem vagyoni kárt pedig a felperesek nem bizonyítottak.

A Legfelsőbb Bíróság Pf.V. 23 835/1997/5. számú részítéletében az elsőfokú bíróság ítéletének keresetet elutasító rendelkezését az I., II. és III. rendű alperesek vonatkozásában helybenhagyta, a IV. rendű alperes tekintetében - a perköltségre is kiterjedően - hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot újabb eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasította. Kötelezte a felpereseket a III. rendű alperes javára fellebbezési eljárási költség megfizetésére.

A részítélet indokolásában rámutatott, hogy a IV. rendű alperes kézbesítési késedelme olyan súlyos gondatlanságot jelent, amely miatt és amellyel összefüggésben a IV. rendű alperes kárfelelősségét indokolt megállapítani. Tény, hogy más vádlottakkal szemben a büntetőeljárás csak 1992. május 14-én fejeződött be, e körülmény azonban a IV. rendű alperes kézbesítési mulasztásának kimentésére nem alkalmas. A megismételt eljárásban a felpereseket terheli annak bizonyítása, hogy a IV. rendű alperes mulasztásával okozati összefüggésben károsodtak, s ha igen, milyen mértékben.

A jogerős döntés ellen a III. rendű felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.X.21.919/2000/3. számú részítéletével a III. rendű felperes keresetét elutasító rendelkezés tekintetében az I. rendű alperest illetően a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, a II. és III. rendű alpereseket illetően a jogerős ítéletet az elsőfokú ítéletre is kiterjedően hatályon kívül helyezte, és ebben a körben a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróságot, mint elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A III. rendű felperes, valamint a II. és III. rendű alperesek között az új eljárás P. 21 546/2001. szám alatt az elsőfokú bíróságon jelenleg is folyamatban van.

A Legfelsőbb Bíróság Pf.V. 23 835/1997/5. számú részítélete folytán megismételt eljárásban a felperesek a keresetüket leszállították és a korábban IV. rendű alperest a következők szerint kérték kötelezni:

- Az I. rendű felperes nem vagyoni kártérítésként 3 millió Ft, keresetvesztesség címén vagyoni kártérítésként nettó 446 050 Ft és ezen összegeknek 1991. május 16. napjától a kifizetés napjáig járó évi 20 %-os kamata,
- A II. rendű felperes 3 millió Ft nem vagyoni kártérítés és keresetvesztességből eredően nettó 1 171 000 Ft vagyoni kártérítés és ezen összegeknek 1991. május 16-tól a kifizetésig járó évi 20 %-os kamata,
- A III. rendű felperes 2 millió Ft nem vagyoni kártérítés és 3 003 704 Ft vagyoni kártérítés, valamint ezen összegeknek 1991. november 1-től járó évi 20 %-os kamata, -
- Az V. rendű felperes 1 millió Ft nem vagyoni kártérítés és ennek 1992. április 7. napjától járó törvényes mértékű kamata, valamint 1 669 737 Ft vagyoni kártérítés és járulékai megfizetésére tartott igényt.

Az alperes jogalap hiányára hivatkozva továbbra is a kereseti kérelmek elutasítását kérte. A vagyoni károk vonatkozásában az okozati összefüggés hiányára, illetőleg a károk bekövetkezése bizonyítottságának hiányára hivatkozott.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 10. P. 21 565/2001/46. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek személyenként 500 000 Ft nem vagyoni, az I. rendű felperesnek 446 050 Ft, a II. rendű felperesnek 1 171 000 Ft, a III. rendű felperesnek 1 400 000 Ft, az V. rendű felperesnek 1 147 232 Ft vagyoni kártérítést. Eltérő kezdő időpontokkal a felperesek javára a törvényes mértékű késedelmi kamatot is megítélte, ezt meghaladóan a kereseteket elutasította. Kötelezte az alpereseket eltérő összegben az egyes felperesek javára perköltség, s a felpereseket a leszállított kereseti kérelmükhöz viszonyított pervesztességük arányában kereseti illeték megfizetésére.

A Fővárosi Ítéltábla 5. Pf. 20 019/2004/6. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének a nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezését részben megváltoztatta, és a felpereseket személyenként megillető nem vagyoni kártérítés összegét 700 000 Ft-ra felemelte, a kamatfizetésre vonatkozó marasztalást mellőzte, ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte, és ebben a körben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

Az I. és II. rendű felperes másodfokú eljárással felmerült költségét személyenként 50 000 Ft-ban, a III. rendű felperesét 60 000 Ft-ban, az V. rendű felperesét 30 000 Ft-ban, az alperesét 100 000 Ft-ban állapította meg.

Részítéletének indokolásában kifejtette, hogy a jelen perben a bíróságnak a Ptk. 349. §-ából és 339. §-ának (1) bekezdéséből következően - e törvényhelyek általános és speciális feltételei szerint - azt kellett vizsgálnia, hogy az alperes hivatkozott mulasztása olyan jogellenes és felróható magatartásnak tekinthető-e, amellyel okozati összefüggésben a felpereseket vagyoni és nem vagyoni kár érte, amely rendes jogorvoslattal nem volt elhárítható.

Az alperes kártérítési felelősségének jogalapját illetően osztotta az elsőfokú bíróság jogi álláspontját. Megállapította, hogy a bírói utasítás elkészítéséhez, majd annak teljesítéséhez szükséges adminisztrációs feladatok ellátásához az általános gyakorlat szerint 10-15 nap elegendő. Így az 1991. június 1. napjától 1992. március 31. napjáig terjedő időszak

tekinthető olyannak, amely az időszerű ügyintézés követelményét sérti. Ezért a kézbesítés késedelmes voltát és annak jogellenességét ezen időtartamban állapította meg.

Rámutatott arra, hogy a nem vagyoni kártérítési igényektől eltérő megítélés alá esnek a felperesek által érvényesített vagyoni károk. E károk tekintetében a felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy az alperes jogellenes és felróható magatartása időszakában, azzal okozati összefüggésben szenvedtek vagyoni kárt, s az elsőfokú bíróság által fogatosított bizonyítást nem találta kielégítőnek. Úgy ítélte meg, hogy nincs kellően felderítve, hogy a felperesek által igényelt keresetveszteség okozati összefüggésben áll-e az alperesi magatartással, egyik felperes esetében sem tisztázott megfelelően az okozati összefüggés és az összecszerűség, s különösen a III. rendű felperes esetében szükségesnek találta a részletes meghallgatását és további tanúk meghallgatását. Valamennyi felperest érintően különböző okiratok beszerzését írta elő, s felhívta az elsőfokú bíróság figyelmét arra, hogy a bizonyítási eljárást a keresetindításkor hatályos eljárási szabályok szerint kell lefolytatnia, szükség esetén hivatalból lefolytatott bizonyítás igénybevétele az igazság kiderítésére kell törekednie, s a jogi képviselővel eljáró felek felé is figyelmeztetési kötelezettsége áll fenn, ha a kereseti kérelme nem meríti ki az őt megillető jogokat, és a tájékoztatásnak ki kell terjednie a keresetváltoztatás lehetőségére is. Eljárási szabálysértést látott akkor, amikor a megyei bíróság nem tájékoztatta a felperesi képviselőket arról, hogy a jövedelempótló kártérítés személyi jövedelemadó köteles.

A megismételt eljárásban a felperesek keresetüket ismételtelen módosították, s az alábbiak szerint tartatták fenn:

Az I. rendű felperes módosított keresetében nettó 446 050 Ft, bruttó 881 000 Ft keresetveszteség és ennek 1991. május 16-tól járó évi 20 %-os késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy már 1974-től kezdődően vezető beosztásokat töltött be, az előzetes letartóztatásakor a ... elnöke volt, melynek működése a büntetőeljárás miatt ellehetetlenült, s 1989. februárjában megszűnt. A megélhetése biztosítása érdekében előbb kistermelőként, majd mozgóbüfésként, később egyéni vállalkozóként dolgozott, s 1992. júliusában alapította az ... Bt-t. A büntetőeljárás következtében csak 1996. évtől kezdődően sikerült a végzettségének megfelelő munkahelyen elhelyezkednie, azóta szakmai előmenetele töretlen. Ez azonban az alperesi késedelem hiányában 11 hónappal előbb következett volna be.

Az elmaradt munkabérét a kártalanítási eljárásban javára megállapított havi 40 000 Ft jövedelem évi 10 %-os növekedésének figyelembe vételével számította ki, levonva belőle az általa elért 17 677 Ft jövedelmet.

A II. rendű felperes módosított kereseti kérelmében 1 171 000 Ft elmaradt jövedelemre, és ennek 1991. május 16-tól számított évi 20 %-os kamatára tartott igényt.

Előadta, hogy az előzetes letartóztatása előtt a ...-nál beruházási-műszaki ellenőr volt. A letartóztatása ideje alatt a munkáltató ellene fegyelmi eljárást indított, és a letartóztatása megszűnését követően nem volt hajlandó foglalkoztatni. Második diplomája alapján lakóházak, és ipari jellegű épületek tervezésére volt jogosult, végzettségének megfelelő munkát azonban nem tudott találni. 1986. decemberében a végzettségét és a

büntetőeljárást elhallgatva egy évig kovácsként helyezkedett el, ám amikor kiderült, hogy büntetőeljárás hatálya alatt áll, a munkaviszonyát azonnal megszüntették. Ezt követően kisszövetkezeti elnökhelyettes volt, később ötödmagával Kft-t alapított. 1990. évben hozta létre a ... Bt-t, amelynek beltagja a II. rendű felperes volt, s a társaságnak egy kültagja is volt, aki csak adminisztratív tevékenységet végzett és a vele kötött megállapodás szerint csak megfelelő munkabérre tartott igényt. A betéti társaság tervezői tevékenységet folytatott, eredményessége a II. rendű felperes személyes hozzájárulásától függött. 1991. évben még 1 497 000 Ft veszteséggel zárt, mert a felperes útlevel hiányában külföldi munkát nem vállalhatott. 1992. évben azonban már 1 221 000 Ft nyereséget könyvelhetett el, a felperes ugyanis 1992. májusát követően - miután az útlevelét visszakapta - egy héttel már külföldön tárgyalt, s 1992. júniusában a cég már külföldi megrendelők részére állított ki számlát az elvégzett munka után. 1992. évben 100-150 söröző berendezést terveztek és telepítettek külföldre, darabonként 150 000 Ft-os egységáron. A kézbesítési késedelem a II. rendű felperest akadályozta a külföldi munkavégzésben, melynek következménye a társaság nyereségében mutatkozott meg. Az ebből eredő kárát úgy számította ki, hogy összeadta a két év eredményét, azt elosztotta 11 hónapra, és levonásba helyezett 53 %-ot kitevő terheket, és a megmaradt 1 171 000 Ft-ot tekintette a felmerült kárának.

A III. rendű felperes módosított kereseti kérelmében az alperest 3 410 930 Ft tőkeösszeg és járulécai megfizetésére kérte kötelezni.

Előadta, hogy a letartóztatása előtt a ... Vállalatnál vezetői munkakört látott el, valamint a ... Gmk. tagjaként végzett munkát. A letartóztatása megszüntetése után a volt munkáltatója átsorolta művezetői munkakörbe és munkaviszonya megszűnéséig különböző munkahelyeken ilyen munkakört látott el. 1987. szeptember 1-től 1988. november 30-ig GYES-en volt, 1989. november hónapban családi ház építési indokra hivatkozással egy év fizetés nélküli szabadságra ment. 1991. augusztus 15-től a ... Szakközépiskola mérnöktanára.

Hivatkozott arra, hogy az alperes késedelme miatt az útlevele hiányában elesett attól a lehetőségtől, hogy a volt munkáltatójánál igazolni tudja, hogy már nem áll büntetőeljárás hatálya alatt, s ez esetben nem lett volna akadálya annak, hogy őt a cég tengizi munkahelyére utaztassa, s az ott elérhető jövedelme az általa megjelölt pótlékokkal nettó 84 640 Ft lett volna, emiatt az itthon elért 17 892 Ft-os nettó fizetésének beszámítása után 10 hónap alatt nettó 667 480 Ft keresetvesztéség érte, melyet az alperes köteles részére megfizetni.

Előadta, hogy a ... Gmk. négy tag részvételével 1982. tavaszán alakult meg, és 1989. december 31. napjával szűnt meg a büntetőeljárás következtében. A Gmk. tagjaként és közös képviselőjeként 1982-től rendszeres mellékfoglalkozásból származó jövedelme volt. A tagi megállapodás szerint a képződött nyereség 20 %-át a kockázati alap képzésére fordították, s a további 80 %-ot a tag a munkában és a kockázatvállalásban való részesedése arányában tagi kifizetésként felvehetette. 1985-ben a tagi részesedése az összkifizetés 60 %-a volt, az előzetes letartóztatása alatt a gmk-ból származó elmaradt jövedelme 1985. évi árszinten 195 566 Ft volt, ami napi 1 630 Ft-nak felel meg. E bázisadat alapján 15 %-os jövedelemnövekményt és a kamatot feltételezve az alperest a

10 hónapi késedelme időtartamára a vállalkozásából elmaradt jövedelemként nettó 888 042 Ft megfizetésére kérte kötelezni.

Hivatkozott arra, hogy nem könnyű meghatározni, hová fejlődhetett volna a vállalkozása, ha nem indítják meg ellene az alaptalan büntetőeljárást. A tisztánlátás érdekében hivatkozott arra, hogy a főállása megtartása mellett a korábbi gmk-val azonos profilú vállalkozásában a 2004. évi termelési értéke 33 millió Ft volt, 10 fő foglalkoztatása mellett. A családi háza építésének a büntetőügy elhúzódása okozta többletköltségét 422 205 Ft-ban kérte megfizetni. E körben hivatkozott arra, hogy a lakásukra elrendelt bűnügyi zárlatot ugyan 1989-ben törölték, a lakást azonban csak 1993-ban, azt követően tudta eladni, amikor a vevő felé a felmentő ítélettel igazolta, hogy nincs mitől tartania. A '80-as évek közepén építkezők az eladott panellakás árából és a kedvező feltételekkel adott ...- kölcsönökből fel tudták építeni a lakásukat, ő pedig a büntetőügy következményeként sokkal kedvezőtlenebb kölcsönfeltételekkel és jóval magasabb költséggel tudta ugyanezt megvalósítani. Ha az 1991. májusa és 1992. májusa között elvégzett munkát 1990-ben, illetve 1991. májusa előtt el tudta volna végezni, úgy a kárigényével azonos összegű költségmegtakarítást érhetett volna el.

76 550 Ft kártérítést igényelt az alperestől arra hivatkozva, hogy a volt munkáltatója a kamatmentes lakáskölcsön szerződést felmondta, s részére 1989. november 20-án 156 071 Ft-ot kellett visszafizetnie, melyhez a kárösszegként megjelölt kamatteleherrel járó magas kamatozású kölcsönt kellett igénybe venniük. A szerződés felbontása miatt a későbbiekben elestek attól, hogy a kamatmentes kölcsönök visszafizetésekor elengedjék a kölcsön felét. Az építkezésük késleltetéséhez hozzájárult az is, hogy ismételt kamatmentes munkáltatói kölcsönt csak a jogerős ítélet bemutatása után, 1992. május 4-én nyújtott a felesége munkáltatója.

Az értékpapírok késedelmes kiadása miatt 98 162 Ft kamatveszteséget, az építőanyag árának emelkedése miatt 73 770 Ft, összesen 171 932 Ft kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Indokként előadta, hogy három db, egyenként 50 000 Ft névértékű takaréklevéllal és 3 db, összesen 30 000 Ft névértékű kötvénnyel rendelkezett, melyet a büntetőeljárás során zár alá vettek, s az alperes késedelme miatt a takaréklevelet csak 1992. július 28-án, a kötvényeket 1992. május 5-én tudta beváltani.

A szerződéses feltételek szerint a kötvények beváltása három részletben, 1990., 1991. és 1992. január 31-én volt esedékes, s a fel nem vett részlet után kamat csak az esedékesség napjáig járt, s a késedelmes beváltás miatt 2520 Ft őrzési díjat kellett fizetnie. Az alperes 10 hónapos késedelmére számított kamatveszteségét 8 162 Ft-ban határozta meg.

Az 1984. november 27-én és 1985. február 27-én váltott változó kamatozású takaréklevelek kifizetésekor 450 000 Ft-ot kapott úgy, hogy az 1992-ben történt beváltásra vonatkozó szerződéses kitétel szerint a 6. és 7. évben történő felvétel esetén a kamat évi 7 % volt, az ezen időpontban érvényesülő 31 %-os betéti kamatokkal szemben. A 10 hónapra számított kamatkülönbséget, mint kárt, 90 000 Ft-ban határozta meg.

Hivatkozott arra, hogy amennyiben az értékpapírok zár alá vételének feloldása a felmentő ítélet jogerőre emelkedését követően megtörténhetett volna, módja nyílt volna kedvezményes építőanyag vásárlására, illetve az áremelkedések kivédésére. 52 270 Ft kárigényt érvényesített amiatt, hogy a padlóburkoló lapot a 40 %-os árengedménnyel nem tudta a szükséges mennyiségben megvásárolni, a cement ára pedig 242 Ft-ról 414 Ft-ra

nőtt, s a késedelem idején beépített 100 q cement esetében ez 21 500 Ft áremelkedést jelent.

116 625 Ft kárigényt érvényesített arra hivatkozva, hogy a ... Gmk. által a ... részére a büntetőeljárást megelőzően végzett munka vállalkozási díjából a megrendelő hiánypótlás miatt visszatartott 100 000 Ft-ot, s a hiányok pótlásának elismerését követően a büntetőeljárásra hivatkozva nem fizette ki. A Legfelsőbb Bíróság, mint másodfokú bíróság az 1991. május 16-án kelt Gf. V. 30 643/1991/4. számú ítéletével az alperes elévülési kifogásának helyt adva a kötelezett marasztalására irányuló kereseti kérelmét elutasította. Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a jogerős ítélet meghozatalakor azon téves információ birtokában ítélkezett, hogy a büntetőper még folyamatban van. Amennyiben a perben már hivatkozni tudott volna a jogerős felmentő ítéletre, úgy az számára kedvező, a ...-ot marasztaló döntést eredményezett volna. Az 100 000 Ft-os vállalkozói díjhátralék mellett kárigényként érvényesítette az e perben felmerült 16 625 Ft kereseti illetéket is. Kérte kötelezni továbbá az alperest a büntetőeljárás során 1986. és 1990. évek között felmerült ügyvédi költségnek a 10 hónapi késedelemmel arányos 14 275 Ft összegének megfizetésére.

Kérte marasztalni az alperest a perben általa előlegezett 56 696 Ft szakértői költség megfizetésére.

27 003 Ft késedelmi kamat megfizetését igényelte az okból, hogy az alperes a fővárosi Ítéltábla 2004. május 4-én kelt részítéletével megítélt 700 000 Ft összegű nem vagyoni kárt részére 2004. szeptember 10-én utalta át.

Az elsőfokú bíróságnak az adójogszabályokkal összefüggő tájékoztatását követően a nettó összegben meghatározott jövedelempótló kártérítés után a keresetét bruttosította, és 966 808 Ft személyi jövedelemadó megfizetésére is igényt tartott.

Az V. rendű felperes kereseti kérelmében az alperest 1 669 737 Ft vagyoni kár és azok kamatai megfizetésére kérte kötelezni.

Keresetében előadta, hogy az előzetes letartóztatásakor fejlesztési és beruházási főmérnöki munkakörben dolgozott a ...-nál. Fogva tartása ideje alatt a munkáltatója fegyelmileg elbocsátotta. A letartóztatás megszüntetése után különböző gazdasági társaságoknál építésvezetőként dolgozott, majd 1988. július 1-től negyedmagával megalakította a ... Gmk-t, mely ipari hűtőtoronyok szerelési munkáit végezte országszerte. 1989. első félévében a gmk-ban a tagsági viszonyát megszüntette, s 1989. július 1-től házastársával alapított gmk-ban tevékenykedett, de 1992-ben tőkehiány miatt öncsődöt jelentett. Ezt követően közkereseti társaságot alapított, amelynek tulajdonosa.

1991. júniusában konkrét ajánlatot kapott a ... Gmk. vezetőjétől, a ...-nál, 4 db hűtőtorony felújításának megtervezésére, tornyonként 156 183 Ft tervezői díj ellenében. Az ajánlat kiterjedt arra is, hogy 1991. június 1. napjától havi 47 500 Ft munkabérért a kivitelezés helyszínén építésvezetői munkakört töltsön be, mely munkakörben 1993. április 1. napjáig nyílt volna lehetősége munkavégzésre. Az útlevél hiánya miatt azonban egyik ajánlatot sem tudta elfogadni, s mivel a munkakört betöltötték, az útlevele kiadása után a munkavégzésbe már nem kapcsolódhatott be. Ezért a kiesett bért 22 hónapra kérte megfizetni, 1 045 000 Ft összegben, és a 4 torony tervezési díjaként 624 732 Ft-ra tartott igényt.

Valamennyi felperes keresetében az alperessel szemben perköltség-igényt is támasztott.

Az alperes végső ellenkérelmében az 1991. június 1. és 1992. március 31. napja között az ügyintézési késedelmét és a felpereseket ezzel okozati összefüggésben ért károkért a felelősége jogalapját elismerte. A felperesek keresetét az általuk megjelölt károk bekövetkeztének, összecszerűségének, valamint az okozati összefüggés bizonyítottságának hiányában kérte elutasítani, és perköltséget is igényelt.

Az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla által előírt bizonyítás felvételi kötelezettsége körében - a megelőző eljárásban meghallgatottakon túl, - további tanúkat hallgatott meg, a felpereseket okiratok becsatolására kötelezte, ingatlanforgalmi-műszaki és könyvszakértői szakvéleményeket szerzett be.

Ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek bruttó 602 167 Ft-ot, a II. rendű felperesnek 900 000 Ft-ot, a III. rendű felperesnek 3 138 336 Ft-ot, az V. rendű felperesnek 1 330 107 Ft-ot, és ezen összegeknek 1991. május 16. napjától 2001. december 31. napjáig évi 20 %, 2002. január 1. napjától 2004. december 31-ig évi 11 %, míg 2005. január 1. napjától a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatot, ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította.

Kötelezte az alperest az I. és II. rendű felperesek részére személyenként 80 000 Ft, a III. rendű felperes részére 400 000 Ft, az V. rendű felperes részére 110 000 Ft elsőfokú részperköltség 15 napon belüli megfizetésére.

Kötelezte az I. rendű felperest külön felhívásra az állam javára 158 262 Ft, a II. rendű felperest 154 260 Ft, a III. rendű felperest 92 700 Ft, az V. rendű felperest 38 400 Ft kereseti illeték megfizetésére, és megállapította, hogy az alperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt, az állam által viselendő illeték összege 626 300 Ft.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felsőfokú végzettséggel és megfelelő szakmai tapasztalatokkal rendelkező I. rendű felperesnek csak 1996-ban sikerült a végzettségének megfelelő munkahelyen elhelyezkednie. A tanúvallomások és a könyvszakértői vélemény alapján a kártalanítási eljárásban elfogadott 40 000 Ft havi jövedelemre figyelemmel 1991. és 1992. évre nettó 60 00 Ft elérhető jövedelmet és 40 550 Ft havi nettó keresetvesztést megalapozottnak ítélt, és a 10 havi késedelem idejére ennek figyelembe vételével az I. rendű felperes javára 405 500 Ft keresetvesztést állapított meg, s a marasztalás tőkeösszegét 199 667 Ft járulékteher hozzáadásával határozta meg.

A II. rendű felperes tekintetében a felperes előadása és I. K. kültag tanúvallomása, valamint írásbeli nyilatkozata alapján a keresettel egyező tényállást állapított meg. Így tényként fogadta el, hogy a II. rendű felperes lakóházak és ipari létesítmények tervezésére jogosító másoddiplomát szerzett, s a ... Bt. beltagjaként a késedelem időszakában útlelél hiányában munkát nem végezhetett, emiatt a Bt. 1991-ben veszteséges, 1992-ben azonban a külföldi munkavégzés miatt nyereséges lett. A könyvszakértő véleményét osztva megállapította, hogy a II. rendű felperest kár érte, de a kár tételes összege semmilyen módszerrel, bizonyítással - a szükséges könyvelési iratok hiányában - könyvszakértői vizsgálattal sem állapítható meg, ezért alkalmazhatónak találta a Ptk. 359. §-ának (1) bekezdését és az alperest általános kár megfizetésére kötelezte a II. rendű felperes javára. A marasztalás összecszerűségének meghatározásakor mérlegelte a II. rendű alperes által

csatolt 1992. évi egyszerűsített éves beszámolót, melyből megállapította, hogy a társaság gazdálkodásához a II. rendű felperes személyes hozzájárulása 1991. és 1992. években összesen 1 474 000 Ft-ot tett ki, s ezen adatból, valamint a II. rendű felperes számításában is alkalmazott 53 % teherből kiindulva mérlegelési jogkörében állapította meg a marasztalás bruttó 900 000 Ft-os összegét.

A III. rendű felperes tekintetében megállapította, hogy a tengizi munkavállalástól kizárólag a büntetőeljárás alperesnek felróható késedelme miatt esett el. Az értékpapírok zárolása címén előterjesztett 171 932 Ft-ot és a nem vagyoni kártérítés késedelmes fizetésére alapított késedelmi kamatigényt kivéve a III. rendű felperes módosított keresetének valamennyi tételét mind jogalapjában, mind összecszerűségében megalapozottnak találta, részben a felperes előadása, részben a jogalapot és összecszerűséget is véleményező könyvszakértői vélemény, részben az ingatlanforgalmi-műszaki szakértői vélemény alapján. Összességében a III. rendű felperest megillető nettó kártérítés összegét 2 241 668 Ft-ban határozta meg, melyhez kb. 40 %-nak megfelelő, 896 668 Ft költség hozzászámításával állapította meg az alperes marasztalásának összegét.

A III. rendű felperesnek az értékpapírok zárolása címén előterjesztett követelését azon indokkal utasította el, hogy a könyvszakértő véleménye szerint a III. rendű felperest valóban megillette volna a kiváltáskor az értékpapírokban megjelölt mértékű kamat, és abból vásárolhatott volna építőanyagokat, ez esetben azonban az értékpapírokat korábban kellett volna beváltania, s kisebb összegű kamatot kapott volna, és a pénze sem maradt volna lekötve. Ezért a felperest a kamatigény és az építőanyagok árkülönbsége egyidejűleg nem illeti meg, mert az kétszeres igényérvényesítést jelent.

Az V. rendű felperes esetében megállapította, hogy a kereseti tényállításait tanúkkal, szerződéssel és szakértői véleménnyel bizonyította. Az V. rendű alperest a kézbesítési késedelemmel okozati összefüggésben ért kár összegét a 4 db hűtőtoronynak a keresetben megjelölt tervezési díja és a 10 hónapra havi 47 500 Ft kieső munkabér együttes összegében határozta meg.

A perköltségről a feleknek a felperesek által a módosított keresetükben az alperessel szemben érvényesített vagyoni és nem vagyoni károk tekintetében bekövetkezett pernyertesség-pervesztesség arányait figyelembe véve a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és 81. §-ának (1) bekezdése alapján határozott, s ugyanilyen arányban rendelkezett a kereseti illeték tárgyában is.

Az ítélet ellen a III. rendű felperes és az alperes fellebbezett.

A III. rendű felperes fellebbezésében az alperest - a keresetét felemelve - további 1 385 263 Ft tőke és kamata megfizetésére kérte kötelezni.

Elfogadta az elsőfokú ítélet azon megállapítását, miszerint a kamatigény és az építőanyagok árkülönbsége iránti igény kétszeres követelést jelent, ezért a padlóburkoló és cement árának emelkedése miatt érvényesített összesen 73 770 Ft összegű kártérítési igényétől elállt. A kamatvesztésre alapított követelését, - annak 10 hónapra számított összegét, 102 012 Ft-ra felemelve - azonban változatlanul fenntartotta. Nem osztotta ugyanis az elsőfokú bíróság azon álláspontját, hogy azért nem érte kár, mert a betéti kamatokat megkapta. E megállapítás a kötvények vonatkozásában azért nem helytálló, mert a lejáratú idők követően már nem kamatoztak, és ez okból emelte fel a keresetét a kötvények utáni kamatkülönbsétként az elsőfokú eljárásban megjelölt 8 162 Ft-ról 12 012 Ft-ra. A takaréklevelek vonatkozásában pedig fenntartotta azon hivatkozását, hogy nagyon

alacsony kamatokat kapott akkor, amikor az ... ugyanezen időszakban 31 %-os betéti kamatot ajánlott fel. Megítélése szerint a 422 000 Ft-os építési árkülönbözet független az értékpapírok késedelmes kiváltása miatt előállt kamatkülönbözettől.

Hivatkozott arra, hogy már az elsőfokú eljárásban is előterjesztette a jogerősen megítélt nem vagyoni kár késedelmes átutalása miatt a késedelmi kamatigényét, és annak összege meghatározását a könyvszakértőtől várta, aki azonban e feladatát nem teljesítette, csupán arra nyilatkozott a szakértői véleményében, hogy a nem vagyoni kár megítélése és tényleges átutalása között eltelt időszakra a költségvetési törvény szerinti kamat mértékét tartja jogosnak. Erre tekintettel 2004. május 4. napjától 2004. szeptember 10-ig 128 napra 11 %-os jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest 27 003 Ft összegben.

Hivatkozott továbbá arra, hogy az ügyészégi és államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránt a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság előtt 10. P. 21 546/2001. szám alatt jelenleg is még folyamatban lévő perben a jelen eljárásban is kirendelt igazságügyi könyvszakértő 74. sorszám alatt a jelen fellebbezéséhez F/1 alatt mellékelt szakértői véleményében az abban a perben előterjesztett elmaradt jövedelmek és annak kamatát 1987. február 10-től 1991. május 2-ig munkálta ki, összesen 4 525 842 Ft összegben. Ebből számára az következik, hogy a II. és III. rendű alperesek kártérítési felelőssége a felmentő ítélet jogerőre emelkedéséig állapítható meg, ezen időpontot követően a korábban keletkezett jövedelem-kiesés kamatai is ugyanúgy, mint a jelen perben megítélt 888 042 Ft jövedelem-kiesés kamata a 10 hónapnyi periódusra a jelen per alperesét terheli, amelynek 28,75 átlagkamattal számított 1 084 316 Ft-os összegével az elsőfokú eljárásban előterjesztett keresetét felemelte.

Az alperes fellebbezése az I., II. és III. rendű felperesek vonatkozásában a kereset teljes elutasítására és e felperesek perköltségben marasztalására, a III. rendű felperes vonatkozásában az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú bíróságnak új eljárásra, és az új eljárásban a jelen ügynek a folyamatban lévő ügghöz történő egyesítésére utasítására irányult. A másodfokú perköltségét az alperes az I., II. és V. rendű felperesek keresetében eredetileg megjelölt pertárgy-érték alapulvételével kérte meghatározni.

Az alperesi fellebbezés indokai szerint az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest az I., II. és V. rendű felperesek javára marasztaló rendelkezése megalapozatlan. Az elsőfokú ítélet indokolásából nem tűnik ki, hogy milyen tényállást állapított meg, s mely tényeket és milyen bizonyítékok alapján fogadott el igaznak, s miért téves az alperes védekezése. Megítélése szerint e felperesek a kereseti követeléseiket sem jogalapjában, sem összecszerúságában nem bizonyították, s a bizonyítás sikertelenségének következményei a felpereseket terheli.

Véleménye szerint az elsőfokú ítéletnek a III. rendű felperesre vonatkozó rendelkezése is megalapozatlan. Az elsőfokú ítéletből nem állapítható meg, hogy az eljáró bíróság mit, miért, milyen jogszabály alapján fogadott el, jogszabályi hivatkozást az elsőfokú ítélet nem is tartalmaz. Az elsőfokú bíróság által bizonyítékként értékelt könyvszakértői vélemény a tények teljes hiányán alapszik, a szakértő csupán a felperesek feltételezéseit véleményezte. Az elsőfokú bíróság előtt folyó másik ügyben és a jelen eljárás előzményét képező ügyben a III. rendű felperes a fogva tartás idején szerzett szívbetegségére hivatkozik, ugyanakkor vagyoni kárigényét arra alapítja, hogy makkegészséges lévén ...ba ment volna. Az alperes

mellőzhetetlennek tartja a III. rendű felperes valamennyi igényének egységes elbírálását, ezért a III. rendű alperes vonatkozásában a jelen pernek a folyamatban lévő eljáráshoz való egyesítése és ez okból az elsőfokú eljárás megismétlése szükséges.

A III. rendű alperes fellebbezésének érdemi elbírálása esetében a késedelmes átutalás miatt érvényesített kártérítési igénye jogellenesség hiányában nem foghat helyt. Közismert tény ugyanis, hogy az alperes, mint költségvetési szerv kifizetést bankszámlára átutalással teljesít, s a III. rendű felperes jogi képviselője az alperes felhívására a felperes bankszámlaszámát 2004. augusztus 26. napján közölte, s az alperes a bejelentés kézhezvételét követő 9. munkanapon rendelkezett az átutalásról.

A III. rendű alperesnek a keresetvesztés után érvényesített tőkésített késedelmi kamatigénye meg nem engedett keresetmódosításnak minősül, ezért az a fellebbezési eljárásban nem vizsgálható. Amennyiben az ítéletábra ezt az álláspontot nem osztja, a III. rendű alperes kereset felemelése is az egységes elbírálás igényét és ez okból az elsőfokú ítélet részbeni hatályon kívül helyezésének szükségességét igazolja.

Az ítéletábra a fellebbezéseket a Pp. 256/A §-ának (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és az elsőfokú ítéletnek a II. rendű felperes keresetét részben és a III. rendű felperes keresetét a fellebbezésében nem kifogásolt összecszerűségben elutasító rendelkezését a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette.

A III. rendű alperesre vonatkozó ítéleti rendelkezés hatályon kívül helyezését nem tartotta szükségesnek, a III. rendű alperesnek a jelen perben érvényesített igényeit ugyanis a rendelkezésre álló peradatok alapján érdemben elbírálnak ítélte. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között teljes terjedelmében, érdemben bírálta felül, s az alperes fellebbezését alaposnak, a III. rendű felperes fellebbezését túlnyomó részt alaptalannak találta.

Az ítéletábra osztotta az alperes azon jogi álláspontját, hogy a III. rendű felperesnek a II. és III. rendű alperesek ellen folyamatban lévő perben érvényesített tőkeigényére vonatkozóan a fellebbezésben előterjesztett kamatigénye a Pp. 247. §-a (1) bekezdésében tiltott keresetváltoztatásnak minősül, ezért arról az ítéletábra érdemben nem határozott.

Az alperes felróható kézbesítési késedelmét, annak időtartamát, következképpen felelősségének jogalapját az ítéletábra részítéletével jogerősen elbírált, ezért az a jelen perben a Pp. 229. §-ának (1) bekezdése alapján ítélt dolognak minősült, s a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése és a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a felperesekre hárult a károsodás ténye, összecszerűsége és az okozati összefüggés bizonyítása, ami a rendkívül hosszú pertartam alatt sem járt sikerrel, és már az eljárás továbbfolytatásáról sem várható eredmény.

Az elsőfokú bíróság a lehetséges bizonyítási eszközöket igénybe vette, a rendelkezésre álló peradatokat azonban a Pp. 206. §-ának nem megfelelően mérlegelte. Ítéletének indokolása nem felel meg a Pp. 221. §-a (1) bekezdésébe foglalt tartalmi követelményeknek. Az elsőfokú ítélet indokolásából az tűnik ki, hogy az elsőfokú bíróság az alperes marasztalását döntően a perben beszerzett könyvszakértői véleményre alapozta, mely szakvélemény a felperesek követelését alátámasztó bizonyítékként nem értékelhető.

A felperesek ugyanis nem bocsátották a könyvszakértői szakkérdések megválaszolásához szükséges adatokat a szakértő rendelkezésére, - tekintve, hogy az idő múlása miatt azok már nem álltak rendelkezésükre - (Pp. 181. § (1) bekezdése), a szakértő véleménye szinte kizárólag csak a perben rendelkezésre álló adatok mérlegelésén alapszik, s a követelések jogosságáról nyilvánít véleményt, ami nem szakértői kompetencia. A bizonyítékok mérlegelése és a keresetek jogalapjának megítélése a bíróság feladata. A szakértői vélemény bizonyítékként csak a felperesek számításainak számszaki leellenőrzésében értékelhető.

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást, vagy különbséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez, vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A felperesek keresetükben az elmaradt jövedelem körébe tartozó keresetvesztéséget, elmaradt megtakarítást érvényesítettek, amelynek a következetes ítélkezési gyakorlat szerint reálsan ellenőrizhető adatokon kell alapulnia. Csak olyan elmaradt vagyoni előny megtérítése követelhető, amelyhez a jogosult károkozás hiányában bizonyítottan hozzájutott volna. (BH. 1995/11., 1984/400. számú jogeset.)

A Ptk. 359. §-ának (1) bekezdésében szabályozott általános kártérítés intézménye a kártérítés kivételes esete, amelyet a bíróság akkor alkalmazhat, ha egészen bizonyos, hogy a károsultnak a kára bekövetkezett, illetve teljes bizonyossággal előre tudható, hogy az a jövőben be fog következni, a kár mértéke azonban pontosan nem állapítható meg a teljes körűen lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeképpen sem. Az általános kártérítésről szóló Ptk. 359. §-ának (1) bekezdése anyagi jogi szabály, míg a Pp. 206. §-ának (3) bekezdése eljárásjogi szabály. A két rendelkezés alkalmazásának eltérő feltételei vannak, az anyagi jogi szabály akkor alkalmazható, ha a károsodás mértéke bizonytalan, az eljárási szabály pedig akkor, ha a bizonyítás okoz nehézséget.

Az alperes a büntetőeljárás okozta vagyoni hátrányokért általánosságban, időarányosan felelőssé nem tehető. A kártérítési kötelezettsége kizárólag a felperesek azon bizonyított anyagi veszteségeire terjed ki, amelyek a felpereseket amiatt érte, hogy a 10 hónapos kézbesítési késedelem idején adódó, számukra kedvezőbb jövedelmet biztosító konkrét lehetőségekkel a felmentő ítélet hiányában nem élhettek.

Az ítélet tábla a döntésnél irányadó fenti anyagi és eljárásjogi rendelkezések behatárolását követően a perben rendelkezésre álló adatoknak a Pp. 206. §-ának megfelelő - az alábbiakban ismertetendő - mérlegelése eredményeként a felperesek igény érvényesítésének megalapozottságát illetően az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetésre jutott a következők szerint:

I.

Az I. rendű felperes keresete azon alapszik, hogy büntetőeljárás hiányában feltételezhetően értékében legalább a letartóztatását megelőző jövedelmét érthette volna el, és az alperes kézbesítési késedelme megakadályozta abban, hogy a végzettségének megfelelő munkakört töltsön be. Az elmaradt jövedelme összecszerűségét a letartóztatását

megelőző jövedelmének az alperesi késelem idejére esően konvertált összegében határozta meg, mely igénye nem teljesíthető. A felperes végzettségének megfelelő munkaviszonya megszűnése és a letartóztatását megelőzően az irányítása alatt jövedelmezően működő ... megszűnése független az alperes magatartásától. A felperes 1988-tól különböző vállalkozási tevékenységeket folytatott, s a felmentő ítélet jogerőre emelkedése ismeretének hiánya a felperest jogszerűen nem gátolta az ... Bt. korábbi időpontban történő megalakításában. A jogellenes alperesi magatartás idején hatályos, a gazdasági társaságokról szóló 1988. évi VI. törvény ugyanis a gazdasági társaság alapítását nem kötötte erkölcsi bizonyítványhoz, s ugyanezen törvény 29. §-ának (1) és (2) bekezdései a tisztségviselést csak a bűncselekmény elkövetése miatt jogerősen végrehajtható szabadságvesztésre ítélték esetében zárta ki, mely feltétel a felperes esetében a késelem idején sem állt fenn.

A felperes kérelmére meghallgatott B. I. és B. J. tanúk (P. 21 565/2001/1. számú jegyzőkönyv) nem erősítették meg a felperes azon tényállítását, hogy a tanúk büntetőeljárás hiányában a késelem időszakában a felperest nettó 40-60 000 Ft havi fizetésért végzettségének megfelelő munkakörben foglalkoztatták volna. B. I. ugyanis vallomásában nem jelölte meg az I. rendű felperessel a foglalkoztatása tárgyában folytatott tárgyalások időpontját, csupán azt határolta be, hogy erre 1989. decembere és 1992. októbere között került sor, amikor a ... Rt. főépítés-vezetője volt. B. J. tanú pedig 1991. tavaszán tárgyalta a felperessel a foglalkoztatásáról, a késelem időszaka pedig 1991. júniusától 1992. március 31-ig áll fenn. Mindkét tanú egyébként vallotta, hogy a felperestől azzal váltak el, hogy amennyiben a büntetőeljárás számára kedvezően zárul, úgy a foglalkoztatása érdekében a tanúkhöz térjen vissza, melyre azonban a per adatai szerint nem került sor.

A perben nincs adat arra sem, hogy a felperes milyen jogviszonyban éri el az adóbevallás alapján az APEH által igazolt jövedelmeit, így nem állapítható meg az elsőfokú bíróság azon ténymegállapításának valóságtartalma és alapja sem, hogy a felperes 1996. óta tölt be a végzettségének megfelelő munkakört. De ha még így volna is, nem bizonyított, hogy e több évi késelem az alperes jogellenes magatartásával állna oksági kapcsolatban.

A jövedelemigazolás szerint a felperes adózás előtti jövedelme 1991. évben 300 000 Ft, 1992-ben 35 069 Ft volt. 1993. és 1994. évekre adóbevallással nem élt, 1995. évre a bevallott jövedelme 576 000 Ft. A felperes tehát azt sem igazolta, hogy a felmentő ítélet birtokában az általa érvényesített keresetvesztésnek megfelelő mértékű jövedelmet ért volna el, illetve, hogy ennek elmaradása az alperes késelemével állna oksági kapcsolatban.

II.

Az ítéletábla osztja az alperes azon álláspontját, hogy a II. rendű felperes végzettségéről, tevékenységéről, jövedelméről a ... Bt. tevékenységéről a 13 évig folyó eljárásban a bíróság semmilyen tényszerű ismerethez nem jutott. A II. rendű felperes a saját előadásán és - az érdektelennek nem tekinthető - I. K. kültag vallomásán és írásbeli nyilatkozatán kívül semmilyen objektív bizonyítékot nem szolgáltatott arra, hogy a ... Bt. 1991. június 1. és 1992. március vége között az egyszerűsített mérlegbeszámoló szerinti eredményét milyen tevékenységből érte el, az miként oszlott meg a belföldi és külföldi munkavégzés

között, s a felmentő ítélet kézbesítése után miként változott az iroda bevételeiben a külföldi munkavégzés aránya. A felperes által a bíróság és a szakértő rendelkezésére bocsátott okirati bizonyítékok még annak megállapításához sem elégségesek, hogy a beszámolóba beállított személyi ráfordítás kizárólagosan a felperes javára veendő-e figyelembe. A felperes ugyan hivatkozott külföldi munkavégzésről kiállított számlára, azonban egyet sem csatolt, a külföldi munkavégzést a pusztán tényállításon kívül semmivel nem dokumentálta.

A Bt. eredményessége és a II. rendű felperes személyes jövedelme egyébként sem azonos. A felperes kárigényként csak a vállalkozásból őt megillető jövedelmet érvényesíthetné, 1991. évre azonban adóbevallást nem nyújtott be, és 1992. évre az összes bevallott belföldi jövedelme 99 900 Ft, a külföldi jövedelmére semmilyen adat nincs.

A bizonyítási kötelezettsége ismerete ellenére a saját cége iratait kiselejtezte, így a bíróság felhívására okirati bizonyítékokat szolgáltatni nem tudott.

A felperes indirekt módon a vagyongyarapodására csatolt iratokkal kívánta igazolni, hogy a felmentő ítélet birtokában a jövedelme megnőtt. A csatolt iratok azonban erre alkalmatlanok, részint mert a II. rendű felperes korábbi vagyongyarapodása nem ismert, így összehasonlítási alap nincs, részint, mert a csatolt iratok nem 1992. március 31-e után megszerzett jövedelmet, hanem éppen a késedelem idejére eső, vagy azt megelőző jövedelmet igazolnak. A ...i ingatlan vételére ugyanis a felperes 1992. április 7-én szerződött, a ... étterem átadás-átvételi jegyzőkönyve - mely a felperest beruházóként tünteti fel - 1991. augusztus 30-án kelt. Az ingatlan tulajdoni lapja a ... Kft. 1992. április 29-i tulajdonszerzését igazolja, vétel jogcímén, s a felperesnek a megjelölt gazdálkodó szervezethez fűződő kapcsolata egyébként sem ismert.

A felperes mindössze egyetlen okirati bizonyítékkal szolgált arra, hogy a tevékenysége kapcsolatos lehet sörgyárak tervezésével, nevezetesen az ukrán-magyar kft. alapításáról 1995. júniusában készült társasági szerződést, melynek tevékenységi körébe tartozik a sörgyárak tervezése is. Az alperesi késedelem időszakától eltelt időre figyelemmel azonban az említett szerződés nem alkalmas sem a késedelem idejére eső felperesi tevékenység, sem annak jövedelmezősége, sem annak bizonyítására, hogy a felperest az alperes késedelme akadályozta a keresetében érvényesített elmaradt jövedelem realizálásában.

III.

A tengizi kiküldetés elmaradása miatti keresetvesztés:

A III. rendű felperes igazolta, hogy a munkáltatója az 1990. február 6-án és 1991. június 16-án benyújtott kiküldetési kérelmének támogatását a büntetőeljárás folyamatban léteire hivatkozva tagadta meg, melyből az alperes felelőssége csak az utóbbi kérelem elutasításában állapítható meg.

A III. rendű felperes által bejelentett tanúk bizonyították a III. rendű felperes azon tényállítását is, hogy szakmailag alkalmas lett volna a szóba jöhető munkakör betöltésére, és a kinti felelős vezető szívesen vette volna a III. rendű felperes kiutazását, s a kiküldetése megvalósulása esetében a hazai díjazása többszörösét érthette volna el.

Mindezen tények bizonyítottsága azonban az alperes marasztalásához nem elégséges. A felmentő ítélet időben történő kézbesítése esetére sem tekinthető ugyanis - több okból

sem - bizonyítottak a felperes kiutazása. A ...i munkavégzésről ugyanis a vállalat ...i központjában döntöttek, a helyi vezetőknek csak javaslattevési, véleményezési joga volt. A tanúk vallomásából (T. I., Sz. I., K. J.) megállapítható az is, hogy a kérelmek munkáltatói támogatása esetében is a tényleges döntést komoly orvosi alkalmassági vizsgálat előzte meg, jó kondíciójú embereket válogattak ki, s a tanúk között is volt olyan, akinek nem sikerült kijutnia. A büntető felmentő ítélet időben történő kézbesítése tehát még nem garancia a felperes kiküldetésének megvalósulására. A felperes akkori egészségi állapotára, általános kondíciójára csak saját nyilatkozatából és az 1993. márciusában kelt csatolt orvosi igazolásból lehet némi következtetést levonni, ami nem támogatja az egészségi állapotának a feladatra való alkalmasságát. A felperes saját előadása szerint ugyanis a büntetőeljárás miatt - és nem kizárólag az alperesi késelem következtében szívpanaszai alakultak ki, - és ugyan kardiális eltérést nem diagnosztizáltak nála, - de három éve, tehát már az alperesi késelemet megelőzően - túlterheltségi panaszai voltak és az orvos életmód változtatást, a túlterheltség kerülését javasolta. Az pedig köztudott és a tanúvallomások is alátámasztják, hogy a tengizi munkavégzés körülményei nem voltak kíméletesek. Mindezen adatokat együttesen mérlegelve az ítélet tábla nem találta bizonyítottnak, hogy a III. rendű felperes az alperesi kézbesítési késelem hiányában a keresetében érvényesített tengizi jövedelemhez bizonyítottan hozzájutott volna.

Az építkezés hátráltatása

A rendelkezésre álló peradatok alapján megállapítható tényállás szerint a III. rendű felperes 1989-ben kért és kapott építési engedélyt, amely 1990. január második felében emelkedett jogerőre. L. Gy. igazságügyi építész és műszaki szakértő véleményéből megállapíthatóan az időjárás miatt az építkezést leghamarabb márciusban tudták elkezdni. Az egyedi formájú épület megvalósítását - nagyságát, formáját, igényes külső és belső felületképzését tekintve - a felperes eredendően is több ütemben tervezte megvalósítani. Erre utal, hogy a tetőtér beépítésére a felperes 1991-ben kért és 1991. március 12-én kapott engedélyt. A használatba vételi engedély 1993. februárjában kelt.

A megvalósítás házilagos kivitelezésben zajlott, a II. rendű felperes felelős műszaki vezetése mellett. A felperes építési naplót nem vezetett, a szakértő az 1990. december 31-ig, valamint az 1991. májusa és 1992. májusa között végzett munkákat kizárólag a felperes előadására és a kölcsön igénylésekre hagyatkozva rögzítette szakvéleményében.

A III. rendű felperes az építkezés megkezdése előtt az általában szokásos anyagokat szerezte be. 1990. október 30-án 500 000 Ft kölcsönt kapott, s az 1990. évben elvégzett munkákra alapozva 1991. május 7-én kért és 1991. június 21-én kapott 200 000 Ft kölcsönt. A könyvszakértő véleménye szerint a III. rendű felperesnek nyújtott kölcsönök törlesztési támogatásban részesülnek az állam részéről.

1991. június 1. napját megelőző időszakban az építkezés hátráltatásában az alperes közrehatása kizárt. Ezen időponttól 1992. március 31-ig terjedő időszakban az alperes késelemével okozatos építés költségnövekedés - a fenti tényállásra is figyelemmel - a szakértői vélemény alapján sem állapítható meg. A szakértő a keresetben érvényesített 422 205 Ft-os építési költségnövekedést - nem a III. rendű felperesi számlák, - hanem az 1992. évi I. félévi egységárgyűjtemény alapján mutatta ki, 1990. bázisévhez viszonyítva a szakvéleményében 1991. májusa és 1992. májusa között végzettként rögzített munkák tekintetében. Az alperes egyrészt e munkák 1990. évi elvégzésében a felperest nem akadályozta, másrészt a felsorolt munkák között a tetőtérben végzett munkanemek is

vannak, amelyek 1991. május 12. előtti megvalósítása építési engedély hiányában kizárt, harmadrészt a fűtésszerelés, villanszerelés szakipari munkáknak a tetőtér engedélyezését és kivitelezését megelőző 1990. évi elvégzésének szakmai indoka nincs.

Mindezekre figyelemmel az ítélet tábla sem jogalapjában, sem összecszerűségében nem találta bizonyítottnak, hogy a keresetben érvényesített 422 000 Ft-os építési költségnövekedés az alperes kézbesítési késedelmével állna oksági kapcsolatban.

Független az alperes magatartásától a keresetben hivatkozott az a körülmény is, hogy a III. rendű felperes a panellakása eladási árából a szakértői véleményhez mellékelt fényképfelvételen látható egyedi, esztétikus kivitelű, méretében és igényességében a panellakással nem azonos kategóriájú épület megvalósítását finanszírozni nem tudta.

Munkáltatói kölcsön

A munkáltatói kölcsön visszafizetése az alperes felróható magatartásától teljesen független, a felperes ebből eredő kamatterhe az alperesre nem hárítható át.

A jogerős felmentő ítélet kézbesítési késedelmével ugyanis semmilyen oksági kapcsolatban nem áll az, hogy a III. rendű felperes korábbi munkáltatója a panellakás vásárlásához nyújtott vállalati kölcsönnek az új, építendő lakásra történő átviteléhez a hozzájárulását megtagadta, s 1989. november 20-án a szerződést felmondta, és a III. rendű felperest a kölcsön egyösszegű visszafizetésére hívta fel, amit a III. rendű felperes kölcsönből tudott teljesíteni.

Értékpapírok zárolása

Az ítélet tábla a III. rendű felperes fellebbezését az értékpapíroknak a kézbesítési késedelem miatt történt késedelmes kiváltására alapított kamatkülönbségre alaposnak találta, és az alperest a fellebbezésben kimunkált 102 012 Ft összecszerűségben kötelezte e jogcímen kártérítésre. A keresetben előadott tényállást ugyanis a III. rendű felperes okirati bizonyítékokkal alátámasztotta, és számításának helyességét a könyvszakértői vélemény igazolta. A kötvények lejáratí ideje ugyanis a keresetben írtak szerint a felmentő ítélet jogerőre emelkedése előtt bekövetkezett, a lejáratí idő után a kötvények nem kamatoztak, így a 10 hónapi kézbesítési késedelem időszakában a fellebbezésben kimutatott 102 012 Ft kamat kiesése kizárólag az alperes mulasztásával áll oksági kapcsolatban.

Tény az is, hogy a takarékszelvények 7 %-os kamata messze elmaradt az ezen időszakban érvényesülő 31 %-os betéti kamatoktól, s amennyiben a késedelem hiányában a III. rendű felperes 10 hónappal korábban jut hozzá a pénzéhez, úgy módja nyílt volna a pénzét magasabb hozamú értékpapírokba fektetni, ezért a takaréklevelek kamatkiesése miatt érvényesített 90 000 Ft-os kára az alperes mulasztásával áll oksági kapcsolatban.

Elmaradt jövedelem

A III. rendű felperesnek a büntetőeljárás megindítását megelőzően a ... Gmk. tagjaként elért jövedelmére alapított elmaradt jövedelemigénye - az I. rendű felperes hasonló tartalmú követelésével egyező indokok alapján - nem teljesíthető. A gmk. 1989. december 31-én történt megszűnése, illetve a volt munkáltatójának a III. rendű felperessel szemben tanúsított magatartása az alperes késedelmével semmilyen oksági kapcsolatban nincs.

A III. rendű felperes nem bizonyította, hogy az alperes 10 havi kézbesítési késedelve őt akadályozta volna abban, hogy vállalkozzon, és vállalkozásból származó jövedelemhez jusson. A III. rendű felperes ugyan hivatkozott a ... Gmk-val azonos profilú vállalkozása

1994. és 1995. évi, a ... Gmk. jövedelmezőségét messze meghaladó jövedelmére, azonban az nem tárta a bíróság elé és semmivel nem bizonyította, hogy e vállalkozását mikor hozta létre, milyen tevékenységi körre, az egyes években milyen bevallott jövedelmet realizált és az miként oszlott meg külföldi és belföldi munkavégzés között.

A III. rendű felperesnek szuverén döntése volt, hogy mikkor változtat munkahelyet. A jogerős felmentő ítélet ismeretének hiánya nem akadályozta abban, hogy 1991. augusztus 15-én közalkalmazotti jogviszonyt létesítsen, és a felmentő ítélet ismeretében sem tért vissza főállásban a versenyszférába, a perben tanúsított sikeres szakmai előmenetelét a közalkalmazotti jogviszonyban érte el.

Ki nem fizetett hiánypótlás

A ... Vasútállomás korszerűsítési munkáinak vállalkozói díjából visszatartott 100 000 Ft kifizetésének elmaradása, és a perbeli igényérvényesítés sikertelensége, valamint a perrel felmerült illetékteher nincs okozati összefüggésben az alperes mulasztásával.

A P. 21 235/2004/20. számú előkészítő irathoz mellékelt, a Legfelsőbb Bíróság Gf. V. 30 643/1991/4. számú jogerős másodfokú ítéletéből megállapíthatóan a másodfokú bíróság az ítéletét az alperes kézbesítési mulasztásának beállta előtt 1991. május hó 16. napján hozta meg, és a felperesnek a ...-al szemben előterjesztett, az 100 000 Ft díjhátralék kifizetésére irányuló keresetét - az akkori szabályok szerint - a gazdálkodó szervezetekre irányadó egy éves elévülési határidő elmulasztása miatt utasította el, mert a felperes által csatolt okirati bizonyítékokat nem találta alkalmasnak az elévülés megszakítására. A vállalkozói díjigény, illetve az elévülés és az elévülés megszakadásának intézménye a Ptk-ban szabályozott polgári jogi jogintézmény, s a polgári jogi igény elbírálását a felperes ellen folyamatban lévő büntetőeljárás egyébként sem befolyásolta, az alperes mulasztásának pedig arra semmilyen kihatása nem volt. Amennyiben mégis a felperesnek az volt az álláspontja, hogy a polgári bíróság a felmentő ítélet ismeretében reá kedvezőbb határozatot hozhatott volna, úgy a Pp. 260. §-a alapján a polgári perben perújítási eljárást kezdeményezhetett volna. Az a körülmény, hogy a felperes a Legfelsőbb Bíróság jogerős döntésének törvényességét vitatja, nem lehet oka az alperes marasztalásának. Az alaptalan perindítással felmerült kereseti illetéket, mint perköltséget a felperes maga köteles viselni a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján, azt kárigényként az alperesre nem háríthatja tovább, e költség a saját alaptalan perindításával és nem az alperes mulasztásával okozati összefüggésben merült fel.

Ügyvédi költség

A Ptk. 355. §-ának (4) bekezdése alapján kártérítésként a vagyoni hátrány csökkentéséhez, illetve kiküszöböléséhez szükséges költségek érvényesíthetők, ide nem értve azokat, amelyek perköltségként merültek fel.

A III. rendű felperes ügyvédi költségként az alperes kézbesítési késedelmétől függetlenül a büntetőeljárás egésze alatt felmerült ügyvédi költség időarányos részét kívánja keresetében az alperesre áthárítani, mely nincs oksági kapcsolatban az alperes felróható magatartásával. A felperes személyesen sem járt el a zár alá vett ingóságai feloldása ügyében. Ez utóbbi tevékenységhez az ügyvédi segítség igénybe vétele esetén az ügyvédi költség az alperes jogszerű eljárása esetén is felmerült volna, ezért az az alperesre semmiképpen nem hárítható át.

Szakértői költség

Az előző pontban hivatkozott jogszabályi rendelkezés értelmében a perben kirendelt könyvszakértőnek a III. rendű felperes által előlegezett 56 696 Ft-os költsége kárigényként nem érvényesíthető, az a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése alapján perköltségnek minősül, melynek viselésére a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és 81. §-ának (1) bekezdése alapján a perköltség viselés szabályai irányadóak.

Személyi jövedelemadó

Miután az ítélet tábla a III. rendű felperes javára jövedelempótló kártérítést nem állapított meg, az alperest személyi adó fizetési kötelezettség sem terheli.

Nem vagyoni kár késedelmi kamata

A III. rendű felperes az elsőfokú eljárásban is előterjesztette, és fellebbezésében összecsúszásában pontosította a számára jogerősen megítélt nem vagyoni kártérítés fizetési késedelmére alapított késedelmi kamatigényét, amit az ítélet tábla - az alperes fellebbezési ellenkérelmével ellentétben - 10 337 Ft összeg erejéig alaposnak találta.

Az alperes az öt marasztaló jogerős részítéletet 2004. július 6-án vette át, s az ítéletben megszabott teljesítési határidő július 21-én járt le. Az alperesi fellebbezés mellékletéből megállapíthatóan az alperes a teljesítési határidő leteltét követően 2004. július 28. napján keltezett, ... számú levelével kereste meg a III. rendű felperes jogi képviselőjét, a III. rendű felperes bankszámlaszámának és számlavezető bankja nevének közlése végett, ezért az alperes késedelmét nem mentheti ki azzal, hogy a levelére a válasz 2004. augusztus 26. napján érkezett meg. Nem hivatkozhat a költségvetési szervek teljesítésének pénzügyi hátterére sem, ennek ugyanis a kötelezést megelőzően is ismeretében volt, és a teljesítési határidő eltérő megállapítását kérhette volna.

Az alperes késedelmének időtartama azonban nem a keresetben megjelölt 128 nap, hanem csupán 49 nap. Az alperes teljesítési kötelezettsége ugyanis nem az ítélet meghozatalakor, hanem a kézbesítéskor vette kezdetét, és az innen számított 15 napos határidőn belül kamatmentesen teljesíthette volna kötelezettségét. (Pp. 217. § (6.) bek.)

V.

Az ítélet tábla a rendelkezésére álló peradatok mérlegelése eredményeként arra a meggyőződésre jutott, hogy az V. rendű felperesnek a ... Gmk., illetve Kft. ajánlatának elfogadhatatlanságából eredő jövedelem kiesése nincs okozati összefüggésben az alperes kézbesítési késedelmével. A P. 21 565/2001/42. sorszám alatt csatolt iratokból, valamint M. K. tanúvallomásából (P. 21 235/2004/17.) megállapíthatóan a ... négy db ellenáramú hűtőtornyának kapacitásnövelő felújítására irányuló vállalkozási szerződést a ... Gmk. 1990. november 2-án írta alá. A szerződés a kivitelezés kezdő időpontját 1991. január 5. napjában, a kivitelezés befejezésének időpontját 1993. december 30. napjában határozta meg.

M. K. az 1990. november 5-én kelt levélben értesítette az V. felperest a szerződés aláírásáról és személyes megbeszélésre hivatkozva várta válaszát az építésvezetői állása ügyében.

M. K.-nak a P. 21 235/2004/17. számú jegyzőkönyvben rögzített ismételt tanúvallomása az írásbeli dokumentumokkal teljesen összhangban áll. Nyilatkozata szerint a ...-al a szerződéses tárgyalás 1990. negyedik negyedévében volt, és 1991. januárjától volt szüksége építésvezetőre, s a felperest szakmailag alkalmasnak találta a feladat ellátására.

Az V. rendű felperes feladatköre a szellemi és előkészítő munka lett volna, melybe beletartozott az adaptációs terv elkészítése helyszíni bejárással, a munkások elhelyezésének megoldása, a többi kivitelezővel egyeztetés, stb. Az V. rendű felperesnek 1991. januárjától már dolgoznia kellett volna. A tényleges fizikai kivitelezés 1991. júniusában kezdődött. Ha az V. rendű felperes ekkor jelentkezett volna nála azzal, hogy minden feltétel számára most már adott, nem tudta volna alkalmazni, addigra ugyanis az V. rendű felperesnek szánt munkakört mással betöltötte. Az V. rendű felperest egy személlyel és egy tervező intézettel helyettesítette. Kb. 8-9 évig dolgoztak ... városban, ugyanis további megrendeléseket kaptak, és két fizikai munkást kivéve végig ugyanaz a csapat dolgozott.

A fenti peradatokból megállapíthatóan az V. rendű felperes munkavégzésére az igény már a felmentő ítélet jogerőre emelkedése előtt fennállt, és akkor sem lett volna módja a felkérés elfogadására, ha a felmentő ítéletet 1991. június 1. napjáig megkapja.

A kifejtett indokok alapján az ítélet tábla az alperes marasztalására csak a III. rendű felperes javára látott lehetőséget a rendelkező rész szerinti összegben.

A III. rendű felperes keresetében a késedelmi kamat igényének kezdő időpontját a késedelem középarányos idejében, 1991. november 1. napjában határozta meg. Ezért az ítélet tábla az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettségének kezdő időpontját ennek megfelelően módosította.

A késedelmi kamat mértékéről a 2002. évi XXVI. törvény 5. §-a, 28. §-ának (4) bekezdése, a 2004. évi CXXXV. törvény 134. §-ával módosított Ptk. 301. § (1) bekezdése alapján rendelkezett a rendelkező rész szerint.

Miután az alperes a perben az I., II. és V. rendű felperesekkel szemben egészében, a III. rendű felperessel szemben túlnyomó részt pernyertes lett, az ítélet tábla mellőzte az alperes kötelezését a felperesek javára perköltség megfizetésére, s a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése, 78. §-ának, 79. §-nak és 81. §-ának (1) bekezdései alapján a felpereseket kötelezte az alperes javára a rendelkező rész szerinti összegben együttes első- és másodfokú perköltség megfizetésére. A perköltségről az alperes fellebbezési kérelmétől eltérően nem a bíróság által a perben megállapítható ügyvédi munkadíjra vonatkozó jogszabályi rendelkezés alapján határozott, az alperest ugyanis nem ügyvéd, hanem a saját alkalmazottja képviselte a perben, így perköltségként a Pp. 75. §-ának (1) bekezdése alapján csak a célszerű és indokolt költségeinek megtérítésére tarthat igényt, ami adott esetben a hosszú pertartam alatt a képviselő utazási költségét és a készkiadásokat jelenti, melynek összecszerűségét az ítélet tábla a Pp. 79. §-ának (1) bekezdését alkalmazva a per adatai alapján hivatalból határozta meg a pertárgy-értékhez is igazodva a rendelkező rész szerint, figyelemmel a hatályon kívül helyező végzésben megállapított alperesi költségre is.

Az elsőfokú bíróság a felperesek illetékfizetési kötelezettségéről az alperessel szemben az első hatályon kívül helyezést követően előterjesztett módosított kereset alapján meghatározott pertárgy-érték alapul vételével döntött, ami nem helytálló. A felperesek ugyanis a per tárgyi illeték-feljegyzési joga folytán a keresetindításkor az illetéket nem rótták le. A kereset benyújtásakor is már hatályos 1993. évi XCIII. törvény (Itv.) 38. §-ának (1) bekezdése alapján az elsőfokú eljárásban az illeték alapja az eljárás tárgyának a

per megindításakor fennálló értéke. Ezért a felperesek illetékfizetési kötelezettsége az eredeti kereseti kérelmük összecszerűségéhez igazodik. A Legfelsőbb Bíróság az első hatályon kívül helyező végzésének indoklásában külön is kitért arra, hogy az illetékről és a perköltségről a bíróságnak az eljárást befejező határozatában kell döntenie. Az Itv-nek a keresetindításkor hatályos 38. §-ának (1) bekezdése a kereseti illetéket 300 00 Ft-ban maximálta, ami az egyes felperesek és az alperes között pervesztessége és pernyertessége arányában oszlik meg. Mindegyik felperes 700 000 Ft nem vagyoni kárt nyert, a III. rendű felperes esetében ehhez járul az ítéltábla által javára megítélt kártérítési összeg. Az I. rendű felperes pervesztességének aránya 97,63 %, a II. rendű felperesé 97,21 %, a III. rendű felperesé 87,36 %, az V. rendű felperesé 95,4 %. Az ítéltábla ennek arányában felemelte a felperesek által az államnak megtérítendő kereseti illetéket és mellőzte az alperes, illetve az állam terhén maradó kereseti illeték összecszerűségének megállapítását.

Az ítéltábla az elsőfokú ítélet fellebbezett részét a kifejtett indokokra figyelemmel a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező rész szerint részben megváltoztatta.

A fellebbezési eljárásban az illeték alapja a jogorvoslati eljárásban vitássá tett követelés, vagy követelésrész értéke.

A fellebbezési eljárásban a pertárgy-érték az I., II. és V. rendű felperesek esetében az elsőfokú ítéleti marasztalásuk összege, melyhez képest az alperes sikeres fellebbezése folytán teljes egészében pervesztések lettek. A III. rendű felperes esetében a saját fellebbezésének értékével együttesen a fellebbezési pertárgy-érték 4 351 667 Ft, melyben 97,4 %-ban lett pervesztés. Az ítéltábla a per tárgyi illeték-feljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt fellebbezési illeték megtérítésére a 6/1986. (VI. 26.) IM. számú rendelet 15. §-ának (1) és (3) bekezdései, valamint a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése a III. rendű felperes esetében a 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felpereseket a fellebbezési illeték utólagos megtérítésére az állam javára az Itv. 46. §-ának (1) bekezdése alapján.

D e b r e c e n, 2007. február hó 7.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Süliné dr. Tózsér Erzsébet sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó